

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»
Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
Галузь знань 29 Міжнародні відносини

Затверджено на засіданні кафедри
Міжнародних економічних відносин
Протокол № 4 від 22 січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Економіка підприємства
Викладач (-і)	д. е. н., професор Гринчуцький В.І.
Контактний телефон викладача	+80342 75-20-27
Е-mail викладача	valerii.hrynychutskyi@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	<p>Очні консультації: щовівторка 18:00-19:00 в ауд. 104 (корпус університету за адресою: вул. Чорновола, 1)</p> <p>Очні консультації: щовівторка 17:00-18:00 в ауд. 104 (корпус університету за адресою: вул. Чорновола, 1)</p> <p>Онлайн консультації: щочетверга 17:00-18:00 за посиланням: https://us05web.zoom.us/j/81913774944?pwd=bmdLN2lQVVkwM05sVmRkK0psVFBNZz09 Meeting ID: 819 1377 4944 Passcode: zt2DZJ</p> <p>Для консультування також використовується електронна пошта професора Гринчуцького В.І., що вказана в цьому силабусі</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є вітчизняні підприємства в контексті зовнішнього і внутрішнього середовища, його підприємницька діяльність на ринку, включаючи міжнародні ринки, інноваційно-інвестиційна діяльність, нові форми управління підприємством, фінансово-економічні результати діяльності підприємства</p> <p>На основі теоретико-методологічних і практичних засад розроблена система знань про підприємство та умови його функціонування, які здобувачі зможуть використати у практичній діяльності</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є формування здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні підприємств.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення студентами дисципліни «Економіка підприємства» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> –формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок організації успішного та ефективного функціонування підприємства, що супроводжується сукупністю економічних процесів на рівні підприємства; –набуття студентами вмінь застосовувати аналітичні технології діагностики ефективності використання окремих видів ресурсів; –опанування сучасними методиками пошуку напрямів й резервів підвищення результативності діяльності підприємства та забезпечення його розвитку 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного</p>	

відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

Фахові компетентності:

СК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин

СК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них

СК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин

СК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

СК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності

Програмні результати навчання:

РН3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення

РН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них

РН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

РН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

РН10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

РН11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

РН12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

РН13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

РН14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

PH16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

PH18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

PH19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

PH22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

PH23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

PH24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

PH25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	Міжнародні економічні відносини	2	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	самостійна робота
Тема 1. Теорії підприємств і основи підприємництва	2	2	8
Тема 2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	2	2	8
Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємств	2	2	8
Тема 4 Організаційна структура управління підприємством	2	2	8
Тема 5 Нові форми управління підприємством	2	2	8
Тема 6 Діяльність підприємства на ринку. Товарна і цінова політика	2	2	8
Тема 7 Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці	2	2	8
Тема 8 Основний та оборотний капітал	2	2	8

підприємства			
Тема 9 Інтелектуальний капітал підприємства	2	2	8
Тема 10 Інноваційно-інвестиційна діяльність	2	2	8
Тема 11 Інтернаціоналізація діяльності підприємства	2	2	8
Тема 12 Техніко-технологічна база й виробнича потужність підприємства	2	2	8
Тема 13 Витрати на виробництво та реалізацію продукції. Ціни та ціноутворення	2	2	8
Тема 14 Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	2	2	8
Тема 15 Реструктуризація і санація підприємства. Кризова ситуація і банкрутство підприємства	2	2	8
Загалом:	30	30	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Система оцінювання знань із навчальної дисципліни «Економіка підприємств» включає поточний і семестровий контроль знань.</p> <p>Поточний контроль передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опитування на практичних (семінарських) заняттях; - контрольні і самостійні роботи; - тематичне тестування. <p>За рішенням кафедри здобувачам/здобувачкам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками/учасницями олімпіад, конкурсів тощо, можуть присуджуватися додаткові бали.</p> <p>Максимальна кількість балів за поточний контроль протягом навчального семестру – 50.</p> <p>Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) та Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (введено в дію наказом ректора № 361 від 31.07.2020 р.) знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «відмінно» – здобувач/здобувачка освіти міцно засвоїв/засвоїла теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; - «добре» – здобувач/здобувачка освіти добре засвоїв/засвоїла теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці
--	--

	<p>викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;</p> <p>- «задовільно» – здобувач/здобувачка освіти в основному опанував/опанувала теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p> <p>- «незадовільно» – здобувач/здобувачка освіти не опанував/ не опанувала навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Протягом вивчення дисципліни «Економіка підприємства» студенти/студентки виконують декілька видів письмових робіт (індивідуальне завдання, реферат, вирішення ситуаційних завдань, формування ділових документів, розв'язання задач, письмові відробітки пропущених занять тощо). Кожна письмова робота оцінюється:</p> <ul style="list-style-type: none"> - індивідуальне завдання, реферат та вирішення ситуаційних завдань – по 4 бали за кожну роботу; - формування ділових документів – 5 балів; - розв'язання задач, письмові роботи з пропущених занять – 2 бали. <p>Всі письмові роботи студентів стаціонарної форми навчання виконуються до наступного практичного заняття. Заочна форма навчання – за 10 днів до початку сесії). Студенти на індивідуальному графіку навчання – за 10 днів після отримання завдання, але не пізніше 10 днів до початку сесії.</p> <p>Роботи виконуються у довільній формі (від руки, надруковані та електронний варіант) і подаються на кафедру або надсилаються викладачу на електронну адресу</p>
Семінарські заняття	<p>Оцінювання відповідей студентів і студенток на семінарських заняттях відбувається за 50-бальною шкалою, де:</p> <p>41-50 балів – відмінно, 25-40 балів – добре, 11-24 бали – задовільно, 1-10 балів – незадовільно.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студенти та студентки допускаються до проходження підсумкового контролю за умови отримання протягом навчального семестру не менше 25 балів.</p> <p>Допускається, як виняток, з дозволу завідувача у визначений кафедрою строк виконання здобувачем/здобувачкою вищої освіти додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення поточних оцінок</p>
Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – екзамен.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену проводиться у формі виконання письмових, усних, письмово-усних та / або тестових екзаменаційних завдань. На екзамен виносяться питання, передбачені робочою навчальною програмою дисципліни, типові і комплексні задачі, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання та застосувати їх для вирішення</p>

	<p>практичних завдань.</p> <p>Перед екзаменом у терміни, визначені розкладом, обов'язково проводяться консультації. Перелік екзаменаційних питань чи завдань, що відповідають робочій навчальній програмі дисципліни, та критерії їх оцінювання за пропозицією викладача визначаються (затверджуються) кафедрою, включаються до робочої навчальної програми дисципліни і доводяться до студентів і студенток під час консультації.</p> <p>Результати екзамену оцінюються у балах (максимальна кількість – 50) і включаються у підсумкову оцінку з навчальної дисципліни.</p> <p>Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується як сума оцінок за навчання протягом семестру та екзаменаційної оцінки (максимальна кількість – 100 балів)</p>
--	--

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: У разі виконання завдання здобувачем/здобувачкою освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачкою, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до [Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»](#) (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).

Академічна доброчесність: Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів/здобувачок вищої освіти та викладачів/викладачок університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять: Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем/здобувачкою освіти занять регламентується [Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»](#) (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується [Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»](#) (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019; із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.)

8. Рекомендована література

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV: редакція від 16.10.2020 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Гринчуцький В.І., Карапетян Е. Т., Погріщук Б. В. Економіка підприємства: навч. посіб. для студентів вузів. 2-е вид., доп. і перероб. К.: Центр учбової літератури, 2020. 304 с.
3. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
4. Економіка підприємства / Л.Л. Лазебник, В.В. Гурочкіна, Л.В. Слюсарєва та ін.; за заг. ред. Л.Л. Лазебник. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 426 с.
5. Самуельсон П. Економіка: Підручник. Львів : Світ, 1993. 496 с.
6. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. Вид. 2-ге переб. і доп. К. : Видавництво Ліра, 2017. 600 с.
7. Begg David, Ward Damian. Economics for Business. 6th edition. McGraw Hill / Europe, Middle East & Africa. 2020. 1155 p.
8. Slomar John, Garratt Dean, Guest Jon, Jones Elizabeth. Economics for Business. 8th edition. Pearson. 2019.
9. Waldmar Don E., Jensen Elizabeth J. Industrial Organization: Theory and Practice. 5th edition. Routledge. 2019. 744 p.

10. Blair Roger, Mark Rush. Economics of Managerial Decisions. 1st edition. Pearson. 2018. 816 p.
11. Cabra Luis M.B. Introduction to Industrial Organization. 2nd edition. The MIT Press. 2017. 440 p.
12. Skripak Stephen J. Fundamentals of Business. Blacksburg, Virginia, USA. 2016. 442 p.
13. Dorling Kindersley. How Business Works. DK. 2015. 352 p.
14. Oxford Dictionary of Business and Management 5th ed. Oxford University Press, 2016.
15. Fuhrmann Bettina. Introduction to Business and Economics: WU Bachelor Program Business and Economics – Study Material for the Entrance Exam. Vienna, 2019. URL.: https://www.wu.ac.at/fileadmin/wu/h/programs/bachelor/bbe/Aufnahmeverfahren/2019_Fuhrmann_B_Introduction_to_Business_and_Economics.pdf
16. Gerald B. Halt, Jr., John C. Donch, Jr., Amber R. Stiles, Robert Fesnak. Intellectual Property and Financing. Strategies for Technology Startups. Springer, Cham, 2017.
17. Niklas Elert, Magnus Henrekson, Mikael Stenkula. Institutional Reform for Innovation and Entrepreneurship. An Agenda for Europe. Springer, Cham, 2017.
18. Гетьман О., Шаповал В. Економіка підприємства. Центр навчальної літератури. 2019. 488 с. (таблиці, схеми).
19. Демиденко С. Л. Особливості стратегічного аналізу середовища підприємства. *Ефективна економіка*. 2015. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4290>
20. Філіпович В.В. Розвиток теоретичних підходів до класифікації ринкових структур. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/pdf>
21. Економіка підприємства: ділові ігри, ситуації та імітаційні задачі: Навч.-метод. посіб. / Г. О. Швиданенко, І. М. Репіна, І. А. Іванов, О. А. Москаленко. К.: КНЕУ, 2006. 120 с.
22. Ковтуненко Ю. В., Олексійчук А. Г., Васалатій Т. М. Фактори зовнішнього середовища, які впливають на вибір стратегії виробничого підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 11. С. 55-58.
23. Маслак О. І., Воробйова Л. Д. Економіка промислового підприємства : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2016. 172 с.
24. Петришин Л. П. Теоретичні засади економічної поведінки підприємств. 2016. Вип. 2. С. 188-192
25. Пилявець В. М., Озима В. В., Заруба В. П. Інфраструктура товарного ринку: навчальний посібник. Київ: Аграрна освіта, 2015. 255 с.
26. Сімків Л. Є. Ринкова інфраструктура: елементи та значення в ринковій економіці. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2020 Випуск 4 (144). С.3-7.

Викладач

професор Валерій Гринчуцький